

Доклад относно Изслушване на предложените кандидати Димитър Борисов Главчев и Нина Спасова Стоименова за председател на Сметната палата
20/07/2023

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ДЕВЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
ДОКЛАД

Относно: Изслушване на предложените кандидати Димитър Борисов Главчев и Нина Спасова Стоименова за председател на Сметната палата

На открито заседание, проведено на 20 юли 2023 г. и излъчено в реално време в интернет страницата на Народното събрание, Комисията по бюджет и финанси проведе изслушване на предложените кандидати за председател на Сметната палата по реда на раздел IV от приетите Процедурни правила за условията и реда за предлагане на кандидати за председател на Сметната палата, представяне и публично оповестяване на документите и изслушването на кандидатите в Комисията по бюджет и финанси, както и процедурата за избор от Народното събрание (ДВ, бр. 55, 56 и 59 от 2023 г.), наричани по-нататък „процедурни правила“.

След проверка на представените от кандидатите документи Комисията по бюджет и финанси взе решение с 15 гласа „за“, без „против“ и „въздържал се“ да допусне до изслушване двамата кандидата, тъй като отговарят на изискванията за заемане на длъжността – председател на Сметната палата.

С писмо № КИ-К-23 - 11149/ 13.07.2023 г. Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия информира Комисията по бюджет и финанси, че при извършената от нейна страна проверка не са открити към настоящия момент документи, удостоверяващи принадлежността на Димитър Борисов Главчев и Нина Спасова Стоименова към органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българска народна армия, съгласно разпоредбите на чл. 25 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Двете кандидатури бяха представени последователно по азбучен ред на собствените им имена от вносителите на съответните предложения.

Кандидатурата на г-н Димитър Борисов Главчев, предложена от парламентарната група на ГЕРБ-СДС, беше представена от н.п. Десислава Атанасова:

Г-н Главчев е роден в гр. София. Той е магистър по международни икономически отношения и по счетоводна отчетност от УНСС и е дипломиран експерт-счетоводител, регистриран одитор в Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС).

Г-н Главчев притежава над 30 години професионален стаж в областта на одита, финансовия контрол и счетоводството. Повече от 20 години от тях са в областта на независимия одит, включително ангажименти за договорени процедури на проекти, финансирани от Европейския съюз.

Той е народен представител и член на Комисията по бюджет и финанси от 41-то до 46-то Народно събрание, заместник - председател на Комисията по бюджет и финанси и председател на постоянно действащата Подкомисия по отчетност на публичния сектор в 41-то НС.

Димитър Главчев е един от инициаторите и участниците при изготвянето на Закона за Сметната палата, приет през 2010 г., който е в основата и на сега действащия закон. Негова е идеята за създаването на Консултативен съвет към Сметната палата, който да осигурява външен „прочит“ на дейността ѝ, без да нарушава нейната независимост. В сега действащия закон тази идея е задълбочена чрез участието на двамата члена на

Сметната палата, предложени от Института на вътрешните одитори и ИДЕС. Г-н Главчев е председател на 44-то НС за периода април-ноември 2017 г, заместник председател на 43 –то НС и председател на Комисията за наблюдение на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране в 41–то НС. Ръководител е на делегациите на Интерпарламентарния съюз и на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа в 44 –то НС.

В заключение, г-жа Атанасова подчерта, че г-н Димитър Главчев притежава необходимото образование, професионален опит и публична репутация да заеме длъжността председател на Сметната палата.

Кандидатурата на г-жа Нина Спасова Стоименова, предложена от парламентарната група на „Възраждане“, беше представена от н.п. Деян Николов:

Г-жа Стоименова има придобита образователно квалификационна степен „магистър“ по специалност „маркетинг и мениджмънт“ и професионална квалификация по счетоводство, финанси и контрол към Института за следдипломна квалификация към същия университет.

Тя притежава над 25 години опит в сферата на одита, административното и финансово право, финансовия контрол, финансите и счетоводството.

През последните 12 години е била лектор в редица институции, университети и агенции, като някои от по- разпознаваемите са СУ „Св. Климент Охридски“, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Института по публична администрация към Министерския съвет и Агенция за икономическо развитие във Варна.

Професионалният си опит започва през 1997 г. като младши експерт в Селскостопанската академия, а от 1999 г. до 2004 г. преминава през позициите старши счетоводител и главен експерт към дирекция „Финансово стопански дейности и маркетинг“. От 2005 г. е главен експерт към Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, а от 2007 г. е главен експерт в дирекция „Национален фонд“ към Министерство на финансите. През 2021 г. е заместник-главен директор на главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“, след което става заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството.

Г-жа Стоименова участва във финансовото управление и контрол на средствата по европейски програми, включително свързани с координация, контрол, одит на инвестиции и реформи по Националния план за възстановяване и устойчивост от м. януари 2022 г. до настоящия момент.

Член е на Института на вътрешните одитори в България, а от 2013 г. до 2019 г. е член на работната група към Министерския съвет за борба с нередности и измами при усвояване на европейски средства.

В заключение, г-н Николов подчерта, че г-жа Нина Стоименова притежава необходимите качества да бъде успешен председател на Сметната палата, както и да работи в интерес на повишаване авторитета на тази институция и подобряване на финансовия контрол върху публичните средства в Република България.

След представяне на кандидатурите се премина към представяне на концепциите на кандидатите за дейността на Сметната палата.

В началото на своята концепция за дейността на Сметната палата г-н Димитър Главчев подчерта, че в работата си стриктно ще спазва и прилага правната рамка, която е относима, а именно: Закона за Сметната палата, Изборния кодекс, Закона за публичните финанси, Закона за обществените поръчки, Закона за политическите партии, Закона за вътрешния одит в публичния сектор, Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки, вътрешни актове на Сметната палата и рамката на Международната организация на Върховните одитни институции - ИНТОСАЙ.

Той посочи реалните възможности, които според него ще доведат до подобряване на качеството на одитната институция. Счита, че е достатъчно да се спазва действащото

законодателство, а не непрекъснато да се търси промяната му. Актуалната правна рамка съответства на изискванията на ИНТОСАЙ.

Измененията в действащото законодателство са въпрос на законодателна и политическа воля, както и на преценка дали и доколко да се реагира на контролното въздействие. Сметната палата трябва да изпълнява независимо своите функции и ефективно да предотвратява измами, корупционни практики, нарушения на действащите норми.

Различните видове власт упражняват правото си на контрол и имат необходимост от контролно въздействие, а самият контрол произтича от властта и съответно също е власт. Контролът е възможен, но само ако има власт, която желае той да е ефективен и ефикасен. Институциите и различните видове контрол са свързани. Управлението и контролът са обект на власт и са в изключителна зависимост от нея.

Властта може да постигне стабилизиране и подобряване на управлението именно чрез упражнявания контрол. Контролът е продължение на властта. Той влияе върху поведението, след като го е оценил. Взаимната свързаност между властта и контрола, спомага за усъвършенстването на управлението. Контролът влияе и оценява качеството на управленските решения като норма за поведение при функционирането на системите. Контролът е както функция на управлението, така и функция за оценка и с това е полезен за властта. Условието всичко това да е в интерес и на гражданите е наличието на висока степен на демокрация и върховенство на закона. Това позволява контролът да въздейства положително на управлението, откривайки и предотвратявайки корупционни практики и измами, както и отклонения от нормите за поведение.

Властта е силна, когато приема и използва въздействието на контролните механизми и върху собствените си действия, създава възможности за упражняване на различни форми на граждански контрол, създава условия за независимост, обективност и публичност на контролните прояви, независимо към кого са насочени. В демократичното общество политическата власт е контролирана от неправителствени организации и медии. Г-н Главчев изрази намерение за увеличаване на ролята им и за образуване на Обществен съвет към Сметната палата.

По – нататък в изложението си, г-н Главчев застъпи становището, че независимостта на Върховните одитни институции (ВОИ) е критерий за нивото на демокрация. При наличието и на други благоприятни обстоятелства тя може да съдейства за усъвършенстване на социалното управление, да е в помощ на властта, без значение кое е управляващото мнозинство, може да ограничава влиянието на олигархичната намеса в управлението, да увеличава общественото доверие. Неконтролираната власт е податлива към олигархичния интерес, към корупционни прояви, лесно се превръща в диктатура.

Прилагането на принципа за независимост при упражняването на дейността, осигурява на ВОИ изразяването на независимо мнение за получените резултати. Това дава възможност професионализмът да надделее над политическите или други пристрастия. Основен момент е да се намери ефикасна защита за тези, които спазват този принцип. Г-н Главчев изрази категорично намерение да работи в тази посока. Той посочи, че историческият опит показва, че кризата в контрола и в контролните институции предхожда икономическата криза. Необходима е реакция от страна на контролните институции за кризисната среда, контрол преди, а не след събитията, контрол върху риска и най-вече върху рискообразуващите фактори, Според него, все по-силно е усещането за устойчиво развиващата се криза на обществено доверие към контрола в международен план.

Всяка разработка, посветена на одита, включително Международните одитни стандарти (МОС) и Международните стандарти на Върховните одитни институции (МСВОИ), утвърждава че одитът има за цел да отговори на обществените очаквания, посредством изразеното одиторско мнение и да отговаря на интереса на обществото. Добрата комуникация е решаващ фактор за успешното развитие на одита.

Гражданският контрол трябва и може да се насочи към ефективни въздействия и

натиск върху управляващите институции, но за това има необходимост от идеи и решения, предложени от компетентни участници в процеса. Необходимо е да му се даде форма, статут, идейна и методологическа въоръженост. Обществото трябва да повярва, че то е носител на контролните права и са налице възможности да ги отстава.

При представянето на своята концепция г-жа Нина Стоименова очерта четири значими стратегически приоритета, които счита, че ще изпълни в рамките на мандата си, ако бъде избрана за председател на Сметната палата.

Първият приоритет е стабилизиране състоянието на структурата на Сметната палата, осигуряване на нормален работен процес и утвърждаването на институцията като най-висшия орган за външен одит на разходването на публичен ресурс и възвръщане на доверието на обществото в одитната институция. Счита, че в последните месеци в резултат както на външни фактори - ситуация след излизането от кризата с пандемията COVID 19 и политическата обстановка в страната, така и на вътрешни за организацията причини е налице положение, което неминуемо води до несигурност за работните места, понижаване на мотивацията и демотивация в структурата, стрес от евентуална загуба на работни места от част от служителите, неангажираност с работните процеси, занижаване на експертизата и неинформираност като цяло поради очакване от освобождаване на одитори и ръководни кадри. Във връзка с това предлага конкретни действия за оздравяването на ситуацията вътре в Сметна палата и повишаване на ефективността ѝ - ясна и категорична увереност на екипа на Сметна палата, че няма да бъде извършена масова подмяна на състава на структурата, укрепване на организационното управление и утвърждаването на институцията като най-висшия орган за външен контрол на разходването на публичен ресурс (национален, европейски и от други донорски програми и проекти) в Република България, както и възвръщане на доверието на обществото и външните партньори в одитната институция.

Вторият приоритет е извършването на преглед на предлаганите към момента одитни механизми и идентифициране на нови възможности за подобряване на отчетността, прозрачността и устойчивостта на резултатите от извършените одити, както и предпоставките за използването на технологиите в одитите предвид нарастващия обем на цифрови данни за обработка. В този смисъл има намерение да извърши в най-кратък срок преглед на Програмата за одитната дейност на Сметната палата на Република България за 2023 г. Освен това, тя ще работи за повишаване качеството на одитната дейност и докладите, както и ще информира обществото по ясен и достъпен начин за резултатите от дейността на Сметната палата. Г-жа Стоименова ще продължи взаимодействието с други европейски и международни одитни органи с цел създаване на силни партньорски взаимоотношения и извличане на добри практики и обмяна на опит.

Като трети приоритет тя посочи, че ще се стреми в своята работа да предостави категорична одитна увереност в контекста на бързо изменящата се среда. С цел отговор на интереса на обществото, ще следва да се преосмислят и част от одитните похвати и да се установят нови такива в одитите, предвид, че разходването на публичния ресурс в част от инструментите, финансирани от ЕС, се променя подходът от финансово разходване на средства към проверка на постигнати реални резултати. По отношение на четвъртия приоритет, г-жа Стоименова сподели, че той е свързан с екипа на Сметната палата. В тази връзка тя счита, че е необходимо да се направи реална оценка („моментна снимка“) на ситуацията, в която се намира екипа и, от друга страна, да се очертаят приоритетно проблемите (ако има такива), които следва да се разрешат в определен за това срок. Основните направления относно развитието на екипа на Сметната палата ще се насочат към повишаване на професионализма и квалификацията му чрез инвестиране в постоянно обучение и развитие на одиторския екип и преразглеждане на възможностите за стимули и повишаване на възнаграденията. Ще потърси широка подкрепа за формиране на елитен випуск във

вузовете в страната със специална държавна поръчка за подготовка на одитори в Сметната палата

По време на обсъждането двамата кандидати за председател на Сметната палата отговориха компетентно и изчерпателно на всички поставени въпроси от лицата по чл. 90, ал. 4 от ПОДНС и от народните представители.

Комисията по бюджет и финанси прие, че двамата кандидати отговарят на законовите изисквания за заемане на длъжността председател на Сметната палата. Натрупаният експертен, административен и управленски опит от предложените кандидати, както и придобитите от тях квалификации са положителни предпоставки за осъществяването на дейността на Сметната палата.

Въз основа на проведеното изслушване Комисията по бюджет и финанси предлага на Народното събрание да разгледа и гласува предложените кандидатури на Димитър Борисов Главчев и Нина Спасова Стоименова за председател на Сметната палата по реда на раздел V от процедурните правила, за което прилага към настоящия доклад проект на решение за всеки един кандидат.

ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА
ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

РЕШЕНИЕ

за избиране на председател на Сметната палата

Народното събрание на основание чл. 84, т. 8 и чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 12, ал. 1 от Закона за Сметната палата

РЕШИ:

1. Избира Димитър Борисов Главчев за председател на Сметната палата за срок 7 години.
2. Решението влиза в сила от приемането му.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

РЕШЕНИЕ

за избиране на председател на Сметната палата

Народното събрание на основание чл. 84, т. 8 и чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 12, ал. 1 от Закона за Сметната палата

РЕШИ:

1. Избира Нина Спасова Стоименова за председател на Сметната палата за срок 7 години.
2. Решението влиза в сила от приемането му.